

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna petiti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglašeni in poslani vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Bavbav, boljševik!

Le nekoliko se ozrimo nazaj v zgodovino svetovne vojne, pa se spominjamo, od kdaj izvira opisovanje boljševikov kot hudodelcev, ki so ropali in pobijali rusko prebivalstvo in ga terorizirali kakor to delajo baje še dandanes. Najhujši krik proti boljševikom je zagnalo časopisje takrat, ko se je sklepala brest-litovska pogodba in potem dalje, da so imele avstro-ogrske in nemške vojske moralno opravilo za prodiranje v Rusijo. Z enakimi argumenti je tudi ententa pričela goniti zoper boljševike, ko je jela pretiti nevarnost, da ententini kapitalisti izgube svoja velikanska vojna posojila, ki so jih dali zaveznici Rusiji ter izgube vpliv na razvoj Rusije, ki je tako bogat vir naravnih zakladov in dobro tržišče za bogate banke ententnih držav.

Ob pčemu srednje Evrope je meščanski boj proti boljševikom nekoliko pomehan. Vrtoglavo evropskih kapitalistov se je izgubljala v dnevnih dogodkih doma in bilo časa, se baviti z boljševizmom. Komaj pa so se razmere nekoliko konsolidirale, že zopet pričenjajo s staro gorjo proti boljševikom in boljševizmu.

Kar se nam zdi potrebno, je to, da prav jasno pomenimo, da je boljševizem program ruske socialistične stranke, ki ima nedvomno v ruskem narodu veliko zaslugo. Boljševizem je program, ki ga mi sicer podrobno ne poznamo, z ogromno zasnovo, ki hoče preobraziti človeško družbo v komunistično. Smoter stranke je po svoji smeri temeljit, globok in učinkovit, nikakor pa se ne da primerjati boljševizmu z zločini, s pobijanjem, z ropom in uvajanjem običajev, o katerih piše meščansko časopisje in ki so naravnost nezmisljeni, topa neumnost. Vsa ta opisovanja imajo edino ta namen, da ogrdijo revolucionarno gibanje narodov.

Grozovit strah napravljajo boljševiki tudi s tem, ker zbirajo trimilijonsko vojsko, da razširijo boljševizem po vsi Evropi. Koliko je resnice na tej vojski, nam ni znano, meščanski poročilom pa ne verujemo, zakaj ta bajka utegne biti le strah v meščanskih možganih, ki se boje socializma.

Nepočteno je torej označevati poboje, rope, nasilstva z besedo boljševizem in nedostojno nazivati roparje in morilce z boljševiki. Krivica je krivica, rop je rop, poboj je poboj. Če bi hoteli rabiti izraz boljševik za zločince, potem bi bilo to ime veliko bolj primerno za vse tiste, ki so z oderuštvo ugonobili milijone siromašnega ljudstva, ki so pospeševali svetovno vojno in s tem povzročili milijone žrtv in opustošili ves svet. To so pravi boljševiki v vašem zmislu; kakor ga pa rabite, je neumestno.

Žrtve, ki so padle v boljševiških bojih, so naravnost neznačajne v primeri s temi žrtvami. To smo morali pribiti, ne da bi se zavzemali za boljševiško politično taktiko.

Naravna meja Italije.

Naravna meja Italije proti vzhodu je baje razvodje med adrijskim in črnim morjem, t. j. tedaj v bistvu ona črta, ki se je v premirju, sklenjenem med Italijo in bivšo Avstro-Ogrsko določila kot demarkacijska črta.

Iz imperialističnih razlogov se baš na to okolnost italijansko časopisje sedaj prav rado sklicuje, dasi ni razvidno, zakaj bi ravno razvodje moralo tvoriti mejo med dvema državama. Če je na eni strani res, da naj država združuje vse one, ki so si sorodni po jeziku, po krvi, po navadah in življenjskih običajih, ki tvorijo jedno gospodarsko enoto, tedaj mora biti ravno tako jasno, da mora biti meja med temi različnimi skupinami le taka, ki v resnici loči različne elemente. Samo ta meja bo naravna, ker združuje sorodno in loči, kar je tuje.

V resnici tudi vidimo, da se pri določitvi državnih mej, državniki niso ozirali na take geografske meje, kakor so razvodja, ako se niso krila tudi z etnografskimi mejami. Najbolj lep slučaj v tem pogledu nam nudi Italija sama. Ako naj je razvodje naravna meja Italije na vzhodno stran, bi morala biti tudi naravna meja za zahodno stran. V tem slučaju pa bi morala Genova pripadati Franciji, ker leži onstran razvodja Ligurskih Apenin.

Goriška leži baš tam, kjer se stikajo Julijske Alpe, Kras in Beneška nižina. Mesto Gorica pa leži tam, kjer se stikajo vsi trije deli tako, da tvori naravno središče Soške in Vipavske doline, ki se tam križata.

Zadnji izrastki Julijskih Alp so goriška Brda na desnem bregu Soče in potem hribovje, ki se vleče v severozapadni smeri nad Čedadom in vzhodno od Gemone. Življenjske razmere v teh alpskih krajih so popolnoma tiste, kako: v pokrajinah, ki ležijo onostran razvodja. Goriški Gorjan se ne loči niti najmanj od gorenjskega kmeta. Vegetacija je ista, pridelki zemlje so isti, način življenja je isti, kajti tudi vsi predpogoji za življenje so isti.

Ravno tako je s Krasom. Goriški ali Istrski Kras ni nobena posebnost, marveč oba tvorita le del velikega kraškega kompleksa, ki se razširja od Gorice po celi Istri, Dalmaciji, Bosni, Črni gori in še dalje. Obdelovanje zemlje je po celim Krasu enako. Tisto malo peščico rodovitne zemlje, ki jo je kmet v dolgih letih zbral v kraških dolinah, obdeluje kolikor mogoče skrbno in intenzivno. Težavno življenje na kamniti zemlji mu je vtisnilo tudi poseben značaj. Povsod je enako agilen, živ in vztrajen, ter skromen in potrpežljiv do skrajnosti. Če izvzamemo višjo kulturo in modernejšo obleko, ni razločka med goriškim Krašvcem ali pa katerimkolisibodi prebivalcem Krasa kje drugje na jugu.

Popolnoma drug rod pa biva v Furlanski nižini. Prebivalstvo, ki stanuje tod, je postalo iz ostankov starih Rimljanov, Kelto in Ilirov ter govori jezik, ki se bistveno razlikuje od italijanskega, dasi ga je prištevati romanskim jezikom. Zemlja pa je tudi tu vplivala na značaj ljudstva, ki je na splošno tako, kot je v Gornje italjski nižini Furlanija je ostala nedotaknjena od sosednjih vplivov, kakor tudi bližina italijanske nižine ni mogla vplivati na značaj gorskega in kraškega slovenskega prebivalstva.

Razvojce med morjem, grebeni visokih Alp niso tedaj nikdar tvorili prave meje ali sploh le ovire v medsebojnem občevanju ljudstva, ki je bilo naseljeno na obeh straneh. Le ona meja, ki jo tvori italijanska nižina z obronki Krasa in Brdi se je kljub neznatni višinski razliki držala neomajno skozi več kot tisoč let, kajti ta meja je v resnici ločila povsem tuje elemente.

Stanovanjska beda.

V očigled velikemu stanovanjskemu pomanjkanju zlasti v mestih slovenskega dela države SHS je Narodna vlada v svoji seji dne 17. januarja 1919 na predlog poverjenišтва za socialno skrb sklenila novo naredbo, ki se v več točkah bistveno razlikuje od naredbe št. 180 (ur. l. XIX.), ki je dajala občinam pravico, da posegajo po gotovih stanovanjih.

Že po stari naredbi je bilo treba prigrasiti vsa dvojna stanovanja v enem stanovanjskem okolišu, dalje prazna in nezadostno porabljena stanovanja. Poleg teh prijav mora po sedaj veljavni naredbi imetnik stanovanja naznaniti vsako stanovanje tekom osmih dni po tozadevni razglasitvi s strani občine, ki obsega več sob nego stanovanjcev in vsako stanovanje z več kot štirimi stanovanjskimi prostori; le rodbinam, ki štejejo osem in več oseb, je prijaviti šele ono stanovanje, ki šteje pet in več sob.

Dele takega stanovanja mora občina zaseči v prid tistim osebam, ki imajo v dotični občini domovinsko pravico, t. j. državnim uradnikom in onim, ki jih silijo nujni vzroki, da tu stanujejo, kakor beguncem, nastavljenjem južne železnice itd.

V mestih z lastnim statutom, torej v Ljubljani, Mariboru itd., je pridelen mestnemu magistratu stanovanjski svet, sestojec iz po enega zastopnika hišnih posestnikov in najemnikov, ki jih na predlog stanovskih ozir. strokovnih organizacij imenuje Narodna vlada in zaupnika le-te. Ta vrši vse dolžnosti, ki gredo po tej naredbi sicer občini.

Ta svet ima n. pr. v Ljubljani glasom § 18. te naredbe pravico, da brez ozira na obstoječo najemno pogodbo in na obstoječe odpovedne pravice in navade z odpovednim rokom 14 dni — 4 tednov odpove stanovanje onim osebam, ki nimajo tu domovinske pravice in pa odpuščenim tujerodnim državnim uslužbencem.

S to novo stanovanjsko naredbo si je dala Narodna vlada močno orožje v roke. Stvar stanovanjskega sosveta na mestnem magistratu v Ljubljani je sedaj, da jo izvaja, tako da bodo one rodbine, katerih može so poklicani v službovanje v Ljubljano, dobile v kar najkrajšem času primerna stanovanja in da na drugi strani ne

bo delal krivice onim v Ljubljani zdaj stanujočim osebam, ki imajo res takšen opravke tu, ki služi javnemu pridu.

Občinstvo pa opozarjamo, da naznani vsa ona stanovanja občin oziroma stanovanjskemu sosvetu, ki jih je treba glasom te naredbe naznaniti. Občine in stanovanjski sosveti imajo nalogo, da strogo pazijo na one, ki bi tega ne storili in da jih kaznujejo v smislu § 21. te naredbe z globo do 5000 kron ali z zaporom do 6 tednov, kateri kazni se izrečeta lahko tudi druga poleg druge.

Tako bo vsaj za enkrat pomagano stanovanjski misli. Narodna vlada si je pač svesta, da pomenijo te določbe zgolj provizorij in pričakuje zlasti od mestne občine ljubljanske in njenega stavbnega urada, da se bavi z vprašanjem, če ne kaže postaviti na ljubljanskem polju solidnih barak po norveškem vzorcu, dokler ni mogoče zidati zlasti hiš z malimi stanovanji.

Politični pregled.

Jugoslovanska država nepriznana. Baden, 22. januarja. (Lj. k. u. — Brezlično.) Kkor javlja »Temps«: Nova, pod princem Aleksandrom osnovana jugoslovanska država na podlagi razmotrivanj o mirovni konferenci alirancev, ne bo pripoznana navzlic ugovora nove srbske vlade. Nasprotno bo Črna gora pri mirovni konferenci zastopana po posebnem odposlancu; v tem se kaže začasno vsaj provizorno priznanje njene neodvisnosti in nepriznanje jugoslovanske države. Jugoslovanski odbor v Parizu je protestiral v uradni notici zoper nepriznanje in prerokoval resen konflikt.

Tudi Francija proti Jugoslovanom? Dr. Pitacco, baviški državni poslanec tržaški je prišedši v Pariz izjavil, v uredništvu pariškega časopisa »Le Temps« sledeče: Pri dnevu, prirejenem na čast italijanskega kralja, je predsednik francoske republike izjavil, »da bo svet na podlagi načela samoodločbe narodov odobril vse nove izpremembe med narodi, ki se sedaj organizirajo na podlagi naravnega sorodstva, tradicij in pa po njih volji«. Volja naroda se je v obliči prebiscita že pokazala v vseh deželah, ki jih je Italija odrešila. Trst in vsi najmanjši kraji istrski so pokazali kakor hitro so se odtegnili tujemu nasilstvu, da so ohranili kakor Alzacija-Lorraina ne samo neomejno zvestobo svoji narodnosti, ampak tudi neomejno navdušenje in globoko ljubezen do svoje matere domovine. Plebiscit, ki ga je izvršilo prebivalstvo odrešenih pokrajin ni dovolj poznan. V resnici se je pokazala Italija po tem, ko je doprinesla toliko žrtv v teku te strašne vojne, izvanredno skromnost. Dovolila je gotovim osebam, ki so imele povsem druge interese, pačiti resnico in označevati kot dokaz italijanskega imperializma, to, kar je čisto naraven izvor etničnega, zgodovinskega, narodnostnega prava, na drugem bregu Jadranskega morja. Dr. Pitacco je nato navedel številno mučenikov ki so padli za Italijo in katerih je v odrešenih pokrajinah nekaj stotin ter naglašal pravo vsake narodnosti do mej, ki zasigurajo obrambo njegove civilizacije in ki je močnejše, kakor številna večina ter je dodal: Napoleona Francija je smatrala Dalmacijo za italijansko zemljo in je z dekretom iz leta 1806 združila Dalmacijo z Italijo. Proklamacija generala Dumasa povdarjala je italijanstvo te pokrajine, ki je po tem prav od Francije zadobilo močno podporo. Francija je pospeševala preduki in odprla številne italijanske šole. Spoznala je, da je italijanske čutenje dovolj močno in dovolj razvito, tako, da je ustanovila višje šole v Zadru. Regio Dalmato, uradni list je bil izdajen v italijanskem jeziku, ki je bil sploh priznan kot uraden jezik dežele. Italijanstvo Dalmacije je bilo sploh priznано do onega momenta, ko je Avstrija boječa se italijanskega iredentizma in pa da bi zadostila svojim imperialističnim težavam na Balkanu, začela zatirati z vso brutalnostjo Italijane, ki so v obambi svojega jezika prestali največje mučeništvo. Kako bi mogli dvomiti, da bi Francija, ki je dala svetu najbolj občudovanja vreden vzgled, svoje adanosti do cemevine in pa ljubezen do pravice, ne priznala pravic Italije do Jadranskega morja in ne hotela ohraniti Franciji in Italiji zgodovinskih varuhov latinske civilizacije ter s tem ustvariti podlago za trdno zvezo med dvema velikima narodoma. Preveč imam zaupanja v politično izobrazbo francoskega naroda in preveč so Italijani žrtvovali, da so omogočili neodvisnost Jugoslavije, ki je potrebna v ohranitev miru nove

Evrope, da bi moje zaupanje v tem pogledu ne bilo popolno.

— **Odbor za okupirane kraje v Zagrebu.** Zagreb, 21. jan. (Lj. k. u.) V okvirju Narodnega vijeća se je osnoval odbor za okupirane kraje. Odbor si je stavil med drugim tudi nalogo, skrbeti za potrebe v zasedenih pokrajinah. Odboru načeljuje član Narodnega vijeća prof. Vekoslav Spinič. Dodeljeni so mu pazinski profesor Franc Novljan, tržaški odvetnik dr. Ljubomir Tomažič in zadrski odvetnik dr. Hugon Werk. Odbor posluje v Zagrebu v saborski palači.

— **Seja češkoslovaške narodne skupščine.** Praga, 21. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: V današnji seji Narodne skupščine se je končala debata o programatični izjavi ministrskega predsednika dr. Kramara. Odgovarjajoč na vprašanje posl. Svazila glede demokratiziranja veleposestev, je minister za javna dela odgovoril, da je bilo vloženih mnogo predlogov, ki jih bodo precenili in o katerih bodo večaki podali svoje mnenje. Ko bo to storjeno, bo minister stavil zakonski predlog o nacionalizovanju rudnikov. — Posl. Mazanec je v debati o vladni izjavi govoril v imenu katoliške narodne stranke. Naglašal je redko dejstvo, da se vse stranke strinjajo z vlado. Naša vlada, je dejal, ne more biti drugačna nego koalicijska. Govornik si ne more misliti, da bi ena stranka prevzela vlado. Nato se je posl. Mazanec pritižil, da je njegova stranka prikrajšana, ker ji po razrešitvi oddanih glasov gre 32, ne pa samo 24 mandatov. Kljub temu se je njegova stranka v interesu skupnega postopanja podredila narodu, zahteva pa, da tudi druge stranke ravnajo lojalno. Govornik je zahteval skorajšno izvedbo občinskih volitev in volitev v ustavodajno skupščino. Zavzel se je za razlastitev veleposestev, da bi poslej bila zemlja razdeljena na večje število manjših posestnikov, izjavil se proti podržavljenju veleposestev in zahteval, da naj se uradništvo pripozna večje pravice. — Finančni minister dr. Rašin je izjavil, da so v debati o vladni izjavi nekateri govorniki od finančnega ministra zahtevali, naj javno pove, kako namerava urediti davek na premoženje in druge davke. Dr. Franke, da mu je kot sijajen vzgled predočeval angleškega ministrskega predsednika Lloyd Georgea. Nikdo, je dejal minister, ne bi bil srečnejši od mene, ako bi mogel Narodni skupščini naznaniti, da bom premoženjski davek uredil na tak in tak način. A li pri nas mora finančni minister svoje namere prikrivati in javnost preseščati. Zakaj naša davčna morala je povsem drugačna, nego je ona na Angleškem. Tako na primer je izjava finančnega ministra o vojnem posojilu pri nas za posledico imela veliko spekulacijo z vojnim posojilom in obogatbe prebivalstva. Finančni minister je storil vse, da bi to posledico zavrl. Ko je videl, da Avstroogrška banka vojno posojilo še nadalje lombardira s 75%, je dal nadaljnje lombardiranje ustaviti s pridržkom, da je za vsako lombardiranje potrebno posebno dovoljenje. Sicer je na ta način prišel v konflikt z Avstroogrsko banko, mislil pa je, da mu bo bančni generalni svet za to odredbo resnično hvaležen. Minister bi kaj rad naznanil, kako si misli nadaljnje postopanje in koliko odstotkov bo znašala oddaja. Toda tega ne bo storil. Ne gre za to, ali je davek uveden, ali ni, marveč za to, kako je uveden in ali ga je mogoče pobrati. Ne gre za to, da se zboljša veljavni davčni zakon izza stare birokratske prakse, treba marveč najti način, povsem nov način, po katerem bo mogoče dobiti vse, kar sodi v davčne blaginice. Gre za problem, da se neusmiljeno pobere vse, kar je naloženo v kakršnikoli obliki. Storili bomo vse, je nadaljeval minister, prosim le, da nekoliko potrpite. Treba je namreč še gotovih priprav. Vsekakor ne bomo opustili ničesar, kar nam more pomagati do tega, da zberemo ves davek in da nam ne uide noben večji znesek. V ta namen se izvaja strogo kontrola. Ako bi nam verdarje kaj ušlo, ne pozabimo, da nam je po drugi strani nekaj pristoilo. Potem je minister govoril o uredbi valute. Izjavil je: Uredba valute ni zgolj finančno, marveč je nacionalno gospodarsko vprašanje. Trajno zboljšanje valute se da doseči edinole potom uredbe vsega narodnega gospodarstva in produkcije. Vlada je storila primerne ukrepe, da odstrani neugodne učinke poplave z bankovci. Semkaj spada prepoved lombardiranja vojnega posojila, nepriznanje tisočrskih bankovcev ter ukrep, da Avstroogrška banka brez posebnega dovoljenja vseh drugih držav nobeni na ozemlju nekdanje monarhije nastali državi ne sme dovoliti posojila. Ko je Ogrska poizkusila, od Avstroogrške banke dobiti posojilo, je Čehoslovaška republika ta poizkus preprečila s tem, da je odrekla svoje privoljenje. V isti namen gleda naš vladni komisar na to, da pošoja Avstroogrška banka zasebnikom samo v posebno nujnih primerih. Čeprav se na ta način zaprečuje poplavljenje z bankovci, se v naših finančnih zavodih zbirajo znatni zneski, kar je pač posledica dejstva, da so cene živih postopoma padle in da so naše razmere mirnejše in doka urejene. Denarja je mnogo v prometu tudi zaradi tega, ker ga še ni mogoče nalagati v podjetjih. Ni še namreč podjetnosti in ni še pravega torišča zanjo. Manjka premoгаа, manjka surovin itd. in zato se ne more vsakdo udeležiti, kakor bi se sicer. Definitivno bo mogoče regulirati valuto stoprav tečaj, ko bo vse naše gospodarsko življenje zopet v polnem tiru. V javnosti se je govorilo, da je jugoslovanska vlada, ko je odredila žigosanje bankovcev, gotovo ravnala v sporazumu z nami. Ugotavljam, da takega spo-

razuma med našo in jugoslovansko vlado ni bilo. V Jugoslaviji so razmere drugačne, nego so naše. Način, kako se tam izvaja žigosanje bankovcev, je tak, da ga mi nikakor ne moremo posnemati. Tam bankovce enostavno pri davčnih uradih opremljajo s pečatom, tako da je ponarejanje prav lahko mogoče. Kako naj se postopa pri ras, ni lahko reči, ker pravega recepta ne more podati ne narodno-gospodarska teorija ne praksa. Prevrat je namreč takšen, kakršnega svet še ni videl. Zato treba potrpeti. Vsekakor bo vlada storila vse, da doseže kolikor mogoče visok znesek davka in ne pusti v nemar nobenega vira. Storila bo ukrep, kakršen v Avstriji nikdar ni bil storjen, ki pa bo imel za posledico, da se popolnoma zatre davčna nemoralna. Na dan mora priti vse, kar se prikriva. Tudi tistim bo davek naložen, ki knjig ne vodijo. — Zatem je govoril češki socialni demokrat Bechyne. Z ostrimi besedami je obsojal atentat na ministrskega predsednika dr. Kramara in sijajno zavračal boljševizem. — Končno je posl. Udržal ugotovil, da je harmonična debata o vladni izjavi pokazala, da pri nas ni tal za boljševiško revolucijo. — Nato se je seja zaključila.

— **Češkoslovaške zahteve.** Pariz, 21. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: »Excelesior« objavlja intervju z ministrskim predsednikom dr. Kramarjem. Kramar je izjavil, da zahteva za Češko, Moravsko in Šlezijo zgodovinske meje. Za Slovaško se določijo meje v mirovni konferenci.

— **Bivše avstrijsko trgovinsko brodogradje.** Lugano, 21. januarja. (Lj. k. u.) »Corriere della Sera« poroča, da je bivše avstrijsko trgovinsko brodogradje v Trstu, ki je v začetku italijanske invazije razvilo italijansko zastavo, dobilo sedaj povelje, naj izvesi medzavezniško zastavo.

— **Nemčija o deželah Nemške Avstrije.** Berlin, 21. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad.) V nemškem ustavnem načrtu se predlaga združitev Liberca, Trutnova, Krnova in Opave s Šlezijo. Tirolska in Solnograška naj bi se združile z Bavarsko. Ostala Nemška Avstrija z 6 milijoni prebivalci, naj bi postala zvezna država Nemčije. Dunaj postane državi neposredno podrejeno mesto.

— **Wiljemovo pismo cesarju Francu Jožefu.** Ženeva, 21. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Listi priobčujejo pismo, ki je je poslal cesar Wiljem cesarju Francu Jožefu. Pismo se glasi: »Srce mi krvavi, toda preplaviti moram vse z ognjem in krvjo. Žene, može, otroke in starce je treba pokončati. Prizanesti ne moremo ne hišam in ne drevesom; kajti le s takim terorjem je mogoče premagati degenerirani francoski narod tekom dveh mesecev. Če se oziramo na humanost, more trajati vojna še leta.«

— **Sklicanje nemške narodne skupščine v Weimaru.** Berlin, 21. jan. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: »Neue Berliner Zeitung« piše: Merodajno za sklep vlade, da je sklicala narodna skupščina v Weimar, je uvaževanje, da se skupščina ne bo bavila z dnevnimi vprašanji, marveč, da bo vršila svoje trudapolno delo brez upliva dnevnih dogodkov. Za to delovanje je idilski Weimar resnično najbolj prikladen. Prihodnji državni zbor bo kakor doslej seveda zboroval v Berlinu, ki bo tudi v dobi zborovanja narodne skupščine v Weimaru ostal sedež vlade. Pravtako je že danes gotovo, da bo zborovala ustavodajna pruska narodna skupščina v Berlinu.

— **Socialno demokratična vlada v Nemčiji.** Nauen, 22. januarja. (Lj. k. u.) — Brezžično.) Iz znanih rezultatov prihaja vtis, da izhajajo večinski socialni demokrati kot najmočnejša stranka iz volitev, in da bo demokratična stranka brezdvomno načelovala meščanskim strankam. Zato se more domnevati, da bosta večinska socialna demokracija in nemška demokratska stranka, oprti na pretežno večino naroda in narodne skupščine mogli sestaviti skupno vlado. Izmed poslancev, ki jim je mandat že skoraj gotov, bi bil imenovati nemški nacionalni grof Posadowsky, neodvisni socialni demokrat Haase, odstavljani policijski predsednik v Berlinu, neodvisni socialni demokrat Eichhorn in nemški demokrat, bivši državni tajnik dr. Dernburg.

— **Hindenburg v službi Nemčije?** Berlin, 21. jan. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Državna vlada se je poslednje dni bavila v več sejah z vprašanjem mejnega varstva na vzhodu. Kakor doznava »Berliner Zeitung am Mittag«, je gotovo, da prevzame Hindenburg vodstvo operacij, potrebnih za varstvo meje. Kje bo imel glavni stan, še ni znano. Na Pomorjanskem v Zapadni in Vzhodni Prusiji se sestavljajo prostovoljne ljudske obrane, ki se bodo združile z vzhodnimi četami.

— **Žrtve ententne blokade v Nemčiji.** Berlin, 21. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Wolffov urad objavlja: Učinki blokade med vojno na umrljivost na Nemškem, zlasti izza jeseni let 1916. do konca l. 1918. so sedaj natanko ugotovljeni. Številke so mnogo večje, kakor so deslej domnevali. Pokazalo se je grozno dejstvo, da je več kakor 500.000 ljudi umrlo zgolj zaradi prehranjevalnih razmer.

— **Protiboljševiška preiskava v Varšavi.** Varšava, 20. januarja. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča: Poljska brzogajna agentura: V noči od sobote na nedeljo je bilo dokaj hišnih preiskav, kjer so iztikali za boljševiki. Pod obtožbo, da so se udeležili boljševiških organizacij, je bilo dosedaj aretiranih nad 40 oseb, med njimi dva nemška državljana. Tudi v prostorih delavske zveze je bila hišna preiskava.

— **Poljska vlada pripoznana.** Nauen, 22. januarja. (Lj. k. u.) — Brezžično.) Kakor poroča pariški »Excelsior«, je angleška vlada baje pripoznala sedanjo poljsko vlado s Pilsudskim na čelu.

— **V Italiji vre.** Ženeva, 21. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Turinsko časopisje označuje položaj v Italiji kot zelo napet. Sicer se zdi, da je vpliv socialistov na vlado kaj neznaten, vendar pa je njihov boj zoper imperalizem zelo ljut. — »La Feuille« ugotavlja, da je bil Poincarejev govor ob otvoritvi mirovne konference bojevit, dokler je razpravljal o francoskih namelih glede Porenja, ko pa je govoril o Italiji, so njegova izvajanja bila vzgledno prizanesljiva. Iz tega sklepa listi, da Francija nasprotuje italijanskim osvajalnim željam.

— **Pomožna ameriška misija.** Belgrad, 22. januarja. (Lj. k. u.) Samouprava javlja: Pred nekoliko dnevi se je iz Marsilije vrnila ameriška misija, 7 lekarjev, 12 sester, 7 šoferjev in 5 mehanikov. Razen tega je pripeljala 800 ton hrane, 60 ton bencina in 10 avtomobilov. Ostali bodo v Kotoru in ondi vršili stalno dobrovoljno službo.

— **Izjava Luksemburške.** Bazelj, 21. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Luksemburška vlada je izjavila, da so vse pogodbe z Nemčijo neveljavne.

— **Soglasje glede zveze narodov.** Pariz, 21. jan. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča glasom Dun. kor. urada: V nedeljo popoldne je predsednik Wilson imel daljši razgovor z Bourgeoisom, Robertom Cecilom in z generalom Smutsom o problemu združbe narodov. Pokazalo se je, da vlada med vodilnimi državnički Zedinjenih držav, Veliko Britanijo in Francijo popolno soglasje. Včeraj popoldan je predsednik Wilson imel enourn razgovor s člani ameriške delegacije.

— **Monarhistično gibanje na Portugalskem.** Madrid, 21. januarja. (Lj. k. u.) »Agence Havas« poroča: Vlada je prejela od guvernerja v Ponte Vedri poročilo, po katerem monarhistično gibanje na severnem Portugalskem baje zmaga. V Portu da se je sestavila vlada, ki ji načeljuje Paiva Conceiro. Vojni minister kabineta je dosedanj ministrijski predsednik lizbonske vlade. Telefonske in brzogajne zveze med Parizom in Lizbono so pretrgane. Lizbona se je pridružila gibanju. Bivšega kralja Marmola so v Portu in Lizboni oklicali za kralja.

S seje Narodne vlade SHS.

Z 48. seje Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 19. januarja 1919. ob 10. uri dopoldne.

Dne 18. januarja je sporočil telefonično komisar Smodej, ki se udeležuje v Gradcu pogajanj glede premirja, da stavijo Nemci sledeči ultimatum:

»Jugoslovani morajo umakniti svoje čete iz ozemlja severno od Drave. Sodnega okraja in mesta Velikovca mi ne zasedemo. Obe strani prosita, da zasede sodni okraj Velikovec neinteresarana ententna sila. Izpraznitev ozemlja severno od Drave se ima izvršiti v treh dneh. Odgovora prosimo najkasneje do sedme ure zvečer, ker se ne moremo udeleževati nadaljnjih pogajanj, s katerimi dajemo nasprotnikom priložnost, da izboljšujejo slabji vojaški položaj. To stanje traja, če se sklene, do sklepa miru.«

Narodna vlada je sporočila v Gradec, da je nemožno, odgovoriti na ultimatum v teku nekj ur. Nato so Nemci izpremenili rok v toliko, da je treba odgovoriti na ultimatum najkasneje do poldneva nastopnjega dne (19. januarja).

Narodna vlada je razmotrivala v svoji seji sedanji položaj na Koroškem vsestransko s političnega in gospodarskega vidika in sklenila soglasno, da se sporoči na ultimatum sledeči odgovor:

»Narodna vlada izjavlja, da bi vzela sicer v pretrés zasedenje cele Koroške po francoskih, angleških ali ameriških četah, da se ustvari znosen položaj, ki bi jamčil mir in red na celem Koroškem, in se prepreči nadaljnje prelivanje krvi, da pa odklanja zahtevo po enostranski izpraznitvi slovenskega ozemlja kot domnevo, ki ni v ničemer utemeljena.«

Kot komentar k odklonitvi ultimata se je sporočilo v Gradec istočasno še nastopno:

»Ker so imele čete koroške deželne vlade še itak zasedene obširne dele slovenskega ozemlja okrog Celovca in Beljaka in so se polastile sedaj nasilnim potom z napadom še nadaljnjih slovenskih ozemelj, se smatra nova zahteva po izpraznitvi slovenskega okraja Velikoveca in Drave za žaljivo domnevo.«

Zasedenje koroških ozemelj po ameriških, francoskih ali angleških četah bi bilo pozdraviti, če bi se s tem dosegel namen, da se definitivno izločijo nadaljnji konflikti na Koroškem. Z zasedanjem samo dela in sicer celo samo nesporno slovenskega ozemlja bi se v tem oziru ne doseglo nič drugega nego ponižanje Jugoslovanov in bi se zdelo, kot bi se prepustili nadaljnji slovenski okraji onstran današnje bojne črte na Koroškem Nemcem, dočim bi ostal severno od Drave samo velikovski okraj sporen. Iz teh vzrokov se je moral ultimatum odkloniti.«

Dopisi.

Shod v Mostah, ki se je vršil v soboto, 18. t. m. je bil nad vsa pričakovanja dobro obiskan. Med zborovalci je bilo osobito veliko število žensk in kmetov. O pomenu in potrebi organizacije so poročali sodr. Mihevc, sodružica Štebi in sodr. Čelesnik. Po debati, v katero so

posegli tudi drugi govorniki, je sohr. Svetek P., ki je predsedoval, zaključil nad vse pričakovanje uspešno prireditel. Zbrano občinstvo je izrazilo željo, naj bi se sličen shodi večkrat prirejali. — V Mostah posluje zapnik politične organizacije do nadaljnjega vsako nedeljo od 10. do 12. dop. v gostilni pri Marenčiču, Selo št. 6. Vsi, ki so pristopili k organizaciji in še niso dobili izkaznic, naj se tam zglase.

Glince nad Ljubljano. Javni ljudski shod v soboto zvečer v gostilni »Amerika« je prav lepo uspel. Govorila sta sodež Zore in Kocmur. Shod je sklenil, zahtevati, da se v občinski odbor kooptira tudi zastopnik delavcev, med temi nekaj žensk. Po shodu je pristopilo lepo število članov v politično organizacijo.

Tržič na Gorenjskem. Tudi pri nas je začelo veselo življenje v strokovnem in političnem oziru. Te dni se je ustanovila skupina strokovne organizacije predilničarjev, ki jo je pristopila že velika večina delavcev in delavk. Čevljarstva in strojarstva organizacija lepo napreduje. Politična krajevna organizacija se prav razvija. Enako je z izobraževalnim društvom »Svoboda«.

Osemurni delavnik so uveli: predilnica, tovarnarij Mally, Göcker, Pollak takole: od 7. do 12., od 1 do 4^{1/2}, v soboto pa le od 7. do 12^{1/2}, popoldne prosto. Trdka P. Kozina & Co. pa je določila svoj delavnik naslednje: vsak dan od 7^{1/2} do 12., od 1^{1/2} do 5^{1/2}, v sobotah pa od 7^{1/2} do 1. ure. — Tovarnar Klotz pa se noče z delavci pogoditi. Može je silno obogaten med vojno, ali — da bi svojemu delavstvu dal nekaj več prostega časa, o to pa ne! Je pa seve navdušen narodnjak! Tudi gospod župan Ahačič in pa g. Globočnik se še ne moreta zediniti na Surnik — pri njima delajo ljudje še vedno od 6. do 6. Naš gospod župnik pripoveduje, da je upeljava osemurnega delavnika zasluga stranke SLS — zato bi bilo dobro, če g. Ahačič in Globočnik pouče, kaj je prav in kaj ni prav, saj so pri njih »kuhan in pečeni«.

Vestnik „Svobode“.

Ustanovni zbor podružnice za jeseniško okrožje bo v nedeljo, dne 26. januarja, ob 3. uri popoldne, pri Werlesu na Savi. Poročevalec iz Ljubljane. — Sodrugi, sodežice, udeležite se tega zbora naše kulturne organizacije!

Vse podružnice opozarjamo, da nam pošiljajo poročila o svojem celovanju redno do 10. vsakega meseca, da jih objavimo v našem glasilu »Svoboda«. — Lista 1. številka izide 25. januarja, druge pa bodo izšle redno 15. vsakega meseca. Člani »Svobode« ga dobivajo brezplačno. Sicer pa stane letno 12 K, posamezna številka 1 K 20 vin.

Dnevne vesti.

Debatni večer »Socialistične družbe« se bo vršil danes, v četrtek ob 8. uri zvečer v realni I. nadstropje, risalnica. Debatni predmet: »Masarykova poslanica«. Gospe dobrodošli! Zadnji debatni večer je odpadel vsled hipno nastalih zaprek, tako da ga ni bilo več možno preklcati.

Državno podpora priglasiim brezposelnim v Ljubljani, se nakazuje vsak petek od 9. do 11. ure popoldne na magistratu (bivša mestna posredovalnica za delo in stanovanja).

Ne čakajte! V Ljubljani je bilo v času od 13. do 20. t. m. žigosanega pri komisijah denarja komaj za dobrih 10 milijonov kron. Seveda je po drugi strani naval na banke in hranilnice ogromen. Toda po mestu kroži še danes skoro več nežigosanih bankovcev, nego žigosanih. Ljudje modrujejo pa tako: Ali naj grem vsak dan štampjat nanovo one bankovce, ki jih na trgu ali v prodajalni pri menjavi sproti dobivam? Ali ni bolje, da se jih znehim in šele zadnji dan ali zadnje dni nesem h komisiji tisto, kar mi je neštempljanega ostalo v rokah? — Ta logika je pa prav slaba, zlasti ker so si jo prisvojili skoro vsi ljudje. Posledica bo, da bo zadnjih par dni kak naval na komisije, da marsikdo ne bo na vrsto prišel. Ker so imeli ljudje časa dosti, se komisije tudi ne bodo ozirale na take posledice malomarnosti, temveč bodo točno ob eni popoldne na svečnico s poslovanjem prenehale. Kdor bo potem obdržal neštempljan denar, naj to pripiše lastni malomarnosti. Korist bo imela pač država, škoda pa posestnik takega denarja. Torej ne sile raje vsaki dan nanovo dobljene bankovce žigosati, ako so še neštempljani.

Beguncem v pojasnilo. Ker si begunci radi naknadno begunske podpore po § 9 drž. zak. z dne 31. dec. 1917. drž. zak. št. 15 ex 1918. niso na jasnem, naznani temu potim oddelček: skrb za vojne begunce v Ljubljani, da v smislu člena III. naredbe št. 278 uradnega lista, okrama glavarstva njih sedanega bivališča le onim lahko pripoznajo naknadno begunsko podporo, kateri nedvomno dekažejo, da te podpore še niso prejeli. Vse begunce mora toraj doprinesiti uradno potrdilo od okrajnega glavarstva njegovega prejšnjega bivališča, da mu naknadna podpora še ni bila nakazana, oziroma da mu od pristojnega davčnega urada še ni bila izplačana. Brez takega potrdila se mu naknadna podpora tu ne more izplačati.

Tedenski izkaz o prenosnih boleznih na ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani. Od 5. do 11. prosinca 1919. Difterija: Litijski okraj: Občina Gradišče (1

oseba obolela, 1 umrla); Ljubljanski okraj: občina Vrhnika (2 osebi oboleli); Mariborski okraj: Maribor mesto (1 oseba obolela). Grižar: Litijski okraj: občina Radohova vas (1 oseba obolela); občina Gradišče (1 oseba obolela, 1 umrla); Mariborski okraj: občina Ruše (1 oseba obolela in umrla v bolnišnici v Mariboru). Kozar: Ptuj mesto: (1 oseba obolela). Tifus: Celjski okraj: občina Trbovlje (1 oseba obolela); Mariborski okraj: Sp. Radvina (2 osebi oboleli); Ptujski okraj: občina Dornava (1 oseba obolela); Radovljanski okraj: občina Bled (1 oseba obolela); občina Breznica (1 oseba obolela); občina Kamna gorica (1 oseba obolela); občina Ljubno (1 oseba obolela).

— Tovariši iz bivše Štajerske in Koroške, opozorite vsakega na ustanovni občni zbor »Društva uslužbencev države SHS na slovenskem ozemlju«, ki zboruje prihodnjo nedeljo, t. j. 26. t. m. ob 2. uri popoldne v veliki dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani. Vsak, komur količnik pripušča gnotne in službene razmere, naj se ga udeleži! Dobrodošel vsak najnižji in vsak najvišji! Maribor, Celje, Ptuj, Radgona, Velikovec itd. zganite se! — kš.

— »Prijava kronskih terjatev v inozemstvu«. Z žigosanjem bankovcev započeto akcijo nadaljuje kr. ministarstvo v Beogradu, s popisom kronskih terjatev v inozemstvu. Vsak, kdor ima v inozemstvu kaj v kronah terjati, naj svojo terjatev sigurno prijavi do 5. februarja 1919 poverjenštvu za finanço v Ljubljani. Več pove na drugem mestu tega lista objavljeni »Javni poziv«. Kdor hoče varovati svojo korist, naj ne zamudi postavljenega roka.

— Potevanje na Češko. Ljubljanski korespondenčni urad je izvedel, da je češka meja strogo zaprta, da se prepoveda tigranje z bankovci, izvoz živil in drugih potrebščin ter vdor beljševizma. Kljub temu pride vsak Jugoslovčan (zlasti velja to za naše dijaštvo), ki bi študiral v Pragi, izlaska čez češko mejo. Treba je samo, da zapre potno dovoljenje pri čehoslovaškem poslanstvu na Dunaju.

— Gibanje pisarniških nameščencev. V soboto se je vršilo v Zagrebu zborovanje zagrebskih pisarniških nameščencev. Zborovanje je otvorila gospodična Godlerjeva, ker niti eden od 100 navzočih moških se ni hotel oglasiti k besedi. Gospodične so sklenile, da se bodo organizirale in stopile v socialno demokratično stranko. Na zborovanju je bil navzoč poverjenik za socialno skrbstvo sodrug Vilim Bukšeg.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne: Danes zvečer ob pol 8. Čajkovskega opera »Onegin« za abonement »C«. V petek, 24. t. m. ob pol 8. zvečer Vojnovičeva »Smrt majke Jugovčev« za abonement »A«. V soboto, 25. t. m. zvečer ob pol 8. Cankar: »Kralj na Betajnovi« izven abonementa. V naslovni ulogi gostuje Ignacij Borštnik iz Zagreba. V nedeljo, 26. t. m. ob pol 3. popoldne »Kralj na Betajnovi« izven abonementa, z Ignacijem Borštnikom v naslovni ulogi. Zvečer ob pol 8. opera »Onegin« za abonement »B«.

Rudeči teden!

SODRUGI!

V smislu sklepa nedeljske vseslovenske konferencé morate posvetiti vse Vaše delo med 26. januarjem in 2. februarjem 1919. agitaciji za naš delavski tisk. Ta teden naj bo RUDEČI TEDENI! Dolžnost vsakega sodruga je, da pridobi najmanj po enega naročnika za naše časopisje.

Opozorjam sodruge, da ima upravništvo »Napreja« na prodajo tudi vse polno agitacijske socialne brošure, katere naročate, berite in razširjate!

Vse politične organizacije opozarjamo, da prijavljajo javne shode pri pristojnih okrajnih glavarstvih, mestnih magistratih ali policijskih ravnatelstvih, tako, da je prijava 24 ur poprej na glavarstvu, kakor se shod vrši. Prijavo so koleka proste. Politčne oblasti nimajo pravice, da bi shode prepovedale.

Shodi.

Seja splošno žel. organizacije za Jugoslavijo bo v četrtek, dne 23. t. m. ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih z dnevnim redom: Nadaljevanje diskuzije o spomenici, ki naj izraža službene in plačilne zahteve železniškega oboja. — Na to sejo naj pride tudi upravna komisija.

Dne 25. januarja 1919:

Ptuj ob 6. zvečer, poroča sodrug Kocmur.

Studenec (pri Mariboru) ob 6. zvečer.

Dne 26. januarja 1919.

Kamnik ob 2. popoldne, poroča sodrug dr. Lemež. Vrhnik ob 3. popoldne, poroča inž. sohr. A. Štebi. Poljčane ob 2. popoldne pri Baumannu, poroča sohr. Kopač.

Celje ob 7. zvečer »pri Zelenem travniku«, poročata sodruga Kocmur in Kopač.

Štore ob 2. popoldne, poroča sodrug Kocmur.

Pal (pri Mariboru) ob pol 4. popoldne.

Ustanovna skupščina stavbiških delavcev v Ljubljani se bo vršila v nedeljo, dne 26. t. m. v restavraciji »Narodnega doma« ob 9. dopoldne. Zidarji, stavbeni delovodje, klesarji, tesarji, slikarji, kroveci in pomožno delavstvo naj se udeleži tega ustanovnega zbora »Osrednjega društva stavbenih delavcev v ozemlju SHS«. — Pripravljalni odbor.

Zagorje ob Savi. V nedeljo, dne 26. t. m. ob 2. uri popoldne se bo vršil v dvorani gospoda R. Mihelčiča javen ljudski shod z dnevnim redom: Naš tisk in politična organizacija. Sodrugi in sodružice vsi na shod.

Zagorje ob Savi. V nedeljo, dne 26. t. m. se vrši ob 9. uri dopoldne v poslopiju konsumnega društva v Zagorju seja vseh 40 zaupnikov. Prosi se torej vse sodruge, di se sejo zanesljivo udeleže.

M. Čobal.

Zadnje vesti.

Kdo krši premirje na koroški fronti?

Ljubljana, 22. jan. Ljubljanski kor. urad je s pristojne uradne strani pooblaščen, da z vso odločnostjo zavrne iz Celovca datirano trditve, ki jo objavljajo danes semkaj dopisni graški listi, češ, da so Slovenci pred kratkim na Koroškem kršili premirje. Dejstvo je v resnici to-le: Dne 18., 19. in 20. t. m. je nemško vojaštvo, ne oziraje se na sklenjeno premirje, obstreljevalo naše oddelke v velikovškem okraju. Ko je dne 21. t. m. iznova pričelo obstreljevati naše vojaštvo, je poveljnik jugoslovanskih čet v svrhu, da napravi konec zlobnemu obstreljevanju po nemških kršiteljih premirja, zaukazal napad z ognjem na nemške postojanke. Po naključju je postalo žrtev tega izzvanega napada Birkschmiedovo veleposestvo. Po tej odločni obrambni akciji je nemško vojaštvo prenehalo s svojim sredi premirja ponavljajočim se streljanjem v tem delu koroškega spornega ozemlja in zdaj vlada tamkaj mir. Jugoslovansko vojaštvo se danih povelj povsod drži strogo in se ne poslužuje orožja. Nemško vojaštvo pa prej ko slej na mnogih mestih oboroženo patrolira in strelja na Jugoslovane. — Iz navedenih podatkov se da jasno posneti, kdo nosi krivdo na kršenju premirja.

Dunajski protesti zoper davke.

Dunaj, 22. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Dunajski trgovci in obrtniki bodo v ponedeljek dopoldan ob desetih zaprli vse prodajalnice in obratovališča, da se udeleže demonstracijskega pohoda pred mestno hišo, kjer nameravajo protestirati zoper način pobiranja davkov.

Češki industrijci pri Masaryku.

Praga, 22. jan. (Lj. k. u. — Čehosl. tisk. urad.) »Češke Slovo« poroča, da je v torek 21. t. m. sprejel predsednik dr. Masaryk zastopnike čeških industrialcev. Predsednik zvez čeških industrialcev je v svojem nagovoru opozarjal na to, da javno razpoloženje ni ugodno za industrijo. Poudarjal je pa, da so češki industrijci pripravljeni sodelovati pri izvedbi socialnih reform. Predsednik Masaryk se je pustil informirati o položaju posameznih strok industrije ter izjavil, da je spriči sedanjega položaja edini izhod hiter uvoz živil. Naglašal je, da so dežele izčrpane ter oropane živil in surovin. Celotni položaj pa se boljša, pri čemur pa se ne sme pozabiti, da so razmere v drugih deželah znatno slabše. Opozarjal je nadalje na to, kako so Amerikanci rešili vprašanje socializacije podjetij. To se je zgodilo na ta način, da se je dovolil vsakemu delavcu delež na kapitalu, ki je investiran v podjetju. Tako se delavec udeležuje procvita podjetja in ravno dejstvo upliva blagodejno na njegovo opravilo.

Agrarni program srbske vlade.

Beograd, 22. januarja. (Lj. k. u.) Jugoslov. dop. urad poroča: Kakor je znano, tvori vprašanje pravične razdelitve zemlje enega izmed največjih problemov naše države. V zmislu proklamacije regenta Aleksandra je ministrski svet sklenil, naj se takoj začne z rešitvijo tega vprašanja. Nujno potrebno je, da se ta problem, vsaj v glavnih točkah reši še pred pomladano setvijo. Zaradi tega je ministrski svet že v eni svojih prvih seji imenoval posebno komisijo pod vodstvom ministra za socialno politiko Korača. Ta komisija je že ugotovila glavna načela agrarne reforme in jih predložila ministrskemu svetu, ki jih je odobril. — Reforma obsega štiri panoge našega agrarnega vprašanja: kmetsko razmerje in kolonat, razdelitev veleposestev, ureditev gozdnega vprašanja in revizijo seregacije. Kmetstvo in kolonatsko razmerje bo takoj odpravljeno. Kmetje in koloni (v Dalmaciji in na Goriškem) postanejo takoj lastniki zemlje, ne da bi s tem prevzeli kakršnekoli obveznosti napram dosedanjim lastnikom. Te obveznosti bo prevzela država, ki bo dosedanjim lastnikom izplačala

ali enkratno odpravnino, ali jim nakazala rento; onim pa, ki so pripravljene sami obdelavati zemljo, bo vlada dala v zameno kako drugo zemljišče. — Glede veleposestev bo vlada takoj izdala naredbo, ki prepoveduje vsako izpremembo lastnine. Država bo ta veleposestva razdelila med one, ki si bodo hoteli služiti kruh z obdelavanjem zemlje. Pri tem se bo ozirala posebno na one kmete, ki danes ne morejo živeti od svojega zaslužka, nadalje na invalide, na kmetijske delavce in na one, ki imajo vsled vojne veliko škodo. Dosedanjim lastnikom bo država odmerila primerno odškodnino, vendar pa bo pri tem nekaj izjem za ona veleposestva, ki bodo razlašena brez odškodnine. Tako 1. veleposestva članov bivše habsburške vladarske hiše, 2. veleposestva dinastiji sovražnih držav, 3. veleposestva, ki so jih lastniki dobili v dar od bivše habsburške dinastije in 4. veleposestva, ki so bila pridobljena med vojno. Posebna komisija bo odločevala, katera veleposestva naj se razdele. Ozirati se bodo morale pred vsem na krajevne razmere. — Veliki gozdni kompleksi bodo prešli v državno last. Kmetje iz okolice bodo imeli pravico pašnje in drvarenja. — Za izvedbo teh velikopoteznih reform bo osnovan poseben državni urad, kjer bodo zastopniki vseh interesiranih krogov. — Kakor je zvedel Jugoslovanski dopisni urad, se bodo formalna dela za te agrarne reforme začela v slovesni obliki in sicer s posebnim manifestom regenta Aleksandra, ali pa z objavo glavnih načel, ki jih bo doletel skupni ministrski svet.

Slovaška vlada v Požunu.

Žilina, 22. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Slovaška vlada se 4. februarja iz Žiline preseli v Požun.

Popolen mir meseca marca.

Berlin, 22. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Iz Amsterdama javljajo: Po vesteh, dospelih semkaj iz Pariza, je zborniški odsek za zunanje stvari sklican k seji na dan 1. marca t. l. Ob tej priliki bo vzel na znanje glavne obrise mirovne pogodbe. Clemenceaujevo glasilo »L'homme libre« pripominja k temu: Odločeni smo, priti do miru že v mesecu marcu, da se na ta način zagotovi pomladansko obdelovanje francoske grude po vračajočih se vojaki.

Kaj vse vedo o boljševikih!

Berlin, 22. jan. (Lj. k. u.) »Vossische Zeitung« poroča: Boljševiške bojne sile po vsej Rusiji znašajo 280.000 mož regularnih čet. Od teh je 200.000 mož ob Volgi, 30.000 v Baltiških provincih, 20.000 pri Arhangelsku in 30.000 pa jih koraka proti poljski meji. Proti boljševiško gibanje narašča bolj in bolj. Napravljen je načrt sporazumnega nastopanja proti boljševikom, ki se ga udeleži ententa. Spomladi naj 35.000 mož finskih vojakov in ruskih prostovoljcev zasede Petrograd. Priprave se vrše.

Protestna stavka v Berlinu.

Berlin, 22. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: V Berlinu je izbruhnila nova stavka. V znak protesta proti umoru Liebkechta in Roze Luksemburgove je delavstvo plinarne in elektrarne pričelo stavkati. Mesto je v temi. Električne železnice ne obratujejo, mnogo restavracij, gledališč in kavarn je zaprtih. Tudi mnogo časniških podjetij, ki ne proizvajajo električnega toka sama, je prisiljenih, začasno ustaviti izdajo listov. Brzotjavne in telefonske naprave so deloma prekinjene. V Lipskem je delavstvo elektrarne zapustilo delo. Lipsko je brez luči, prav tako tudi Brunšvik in Halle. V teh dveh mestih je stavka splošna.

Izid volitev v Nemčiji.

Berlin, 21. jan. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Po dosedanjih neuradnih poročilih je izvoljenih 415 poslancev iz 36 krogov od skupnih 421 poslancev brez Alzacije - Lotaringije. Od izvoljenih pripada 34 nemškonalni ljudski stranki, 86 krščanski ljudski stranki, 22 nemški ljudski stranki, 76 nemški demokratični stranki, 162 socialno demokratični stranki, 24 neodvisni socialno demokratični stranki. Nadalje je izvoljenih 11, ki ne pripadajo nobeni frakciji, in sicer 4 Velfi (3 v Hanovru in 1 v Stadeju), 1 kmetiški in poljedelski demokrat v Šlezvig-Holsteinu, 4 pristaši Bavarske kmetiške zveze in 2 zastopnika Virtemberške kmetiške in meščanske zveze.

Generalna stavka v Essenu.

Essen, 22. jan. (Lj. k. u.) V znak protesta proti umoru Liebkechta in Roze Luksemburgove je tukajšnje delavstvo proglasilo generalno stavko. V Solingenu so Angleži zasedli uredništvo ondotnega glasila neodvisnih socialistov. Urednika lista so aretirali.

Razveljavljanje zasebne posestne pravice v Nemčiji.

Berlin, 2. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: Dopisnih lista »Zeit« javlja, da izda berlinska vlada v kratkem razglas, v katerem se razveljavljajo zasebne posestne pravice glede rudnikov in veleposestev.

Aprovizacija.

Kis na rdečo izkaznice A. Stranke z izkaznicami ubožne akcije, zaznamovanmi s črko A, dobe kis v petek, dne 24. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeno je tale red: od 8. do 9. štev. 1 do 180, od 9. do 10. štev. 181 do 360, od 10. do 11. štev. 361 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 liter kisa, liter stane 1 K.

Kislo zelje za V. okraj. Stranke V. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v petek, dne 24. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določeno je tale red: od 8. do 9. štev. 1 do 450, od 9. do 10. štev. 451 do 900, od 10. do 11. štev. 901 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg zelja na osebo, kilogram stane 1 K 20 vin.

Kislo zelje za VI. okraj. Stranke VI. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v petek, dne 24. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določeno je tale red: od 2. do 3. štev. 1 do 400, od 3. do 4. štev. 401 do 800, od 4. do 5. štev. 801 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg zelja na osebo, kilogram stane 1 K 20 vin.

Kislo zelje za VII. okraj. Stranke VII. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v soboto, dne 25. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določeno je tale red: od 8. do 9. štev. 1 do 300, od 9. do 10. štev. 301 do 600, od 10. do 11. štev. 601 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg zelja na osebo, kilogram stane 1 K 20 vin.

Kislo zelje za VIII. in IX. okraj. Stranke VIII. in IX. okraja prejmejo kislo zelje na zelena nakazila za krompir v soboto, dne 25. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določeno je tale red: VIII. okraj od 2. do pol 4., IX. okraj od pol 4. do 5. ure. Vsaka stranka dobi 2 kg zelja na osebo, kilogram stane 1 K 20 vin.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Naznanja se, da bo staroznana

gostilna pri Sulčiču

v Vel. Štirju št. 44
pri Zidanem mostu

dne 25.
prosina t. l.

zopet
otvorjena!!

Za dobro pijačo in mrzla
jedila se bode vedno
skrbelo

Za obilen obisk se priporoča
Jak. in Franja Leder.

= Večji denarni zavod v Ljubljani =
razpisuje mesto

uradnika - blagajnika

s takojšnjim oziroma
poznejšim nastopom.
Plača po dogovoru.
Prednost imajo tisti, ki so te stroke večji in
zamorejo položiti kavejco do 10.000 K. Opremljene
prošnje je nasloviti na pošt. pred. št. 2 do 1. feb. t. l.

Popolno belo platno

morete dobiti z uporabo našega izbornega luga
prašek za platno. Velik prihranek in malo truda
pri pranju. 1 zavoje 150 gr. K 1, 450 gr. K 2-50.

Najmanj se more naročiti 10 zavojev!

Pri naročilu 5 kg popust! — Razpošilja se po povzetju. Prodajalci dobe popust.

Zavod za izvoz M. JUNKER,
Zagreb 40. Petrinjska 3/III. Telef. 23-27.

Št. 618/1919

Razpis službe.

Na gimnaziji v Novem mestu je namestitelj stalnega šolskega slugo s sistemiziranimi službenimi prejemki, s pravico do službenega stanovanja in službene obleke, oziroma denarnega namestka zanj.

Prosilci naj pravilno kolkovane in s šolskimi izpričevali, izpričevalom o znanju jezikov in dosedanjem službovanju ter z uradno-zdravniškim izpričevalom o zdravstvenem stanju opremljene prošnje vložijo do

31. marca 1919

pri Višjem šolskem svetu v Ljubljani.

Vojni invalidi, ki so sicer sposobni za takšno službo (§ 1 zakona z dne 25. januarja 1914, drž. zak. št. 15), imajo prednost v zmislu navedbe Narodne vlade SHS v Ljubljani, št. 115, z dne 20. novembra 1918 (U. l. št. 12).

Višji šolski svet v Ljubljani,

dne 17. januarja 1919.

Predsednik.

Razglas.

Povodom razpusta bivše vojaške zbiralnice kož v Ljubljani se bo oddalo iz njenih skladišč večje število (300 do 400) kož, več vagonov denaturirane soli, 1 sod naftalina, 1 sod klorovega apna in okoli 1000 kg močnih papirnatih vrvi, in sicer po nastopnem redu:

dne 29. januarja 1919 se bodo oddale kože,

dne 30. januarja 1919 se bo oddala sol,

dne 31. januarja 1919 pa ostalo blago, vsakokrat ob 9. uri dopoldne.

Kože se bodo oddajale po maksimalnih cenah ter prav tako tudi denaturirana sol, in sicer predvsem le strojanjem, kateri do sedaj tega blaga niso prejeli. Drugo blago se bo oddalo na javni dražbi.

Kupci, oziroma zdražitelj, morajo plačati kupljeno blago takoj v gotovini in odstraniti na lastne stroške.

Nadaljna tozadevna pojasnila daje ravnatelj kemičnega preskuševališča inž. J. Turk v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38.

V Ljubljani, dne 22. januarja 1919.

Inž. V. Remec.

Čevlji tovarne =

Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro- boks- in
lak-usnja z usnjatimi podplati
se dobe po dnevnih cenah.

= Trpežni zimski =

iz fine teletine z gumijastimi
podplati po K 85— za moške,
K 73— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

Usnjene čevlje

po novih cenah v vseh oblikah
in velikostih zopet razpošilja

Čevljarška zadruga

Miren, zač. Vrbovec, p. Mozirje.

- - - Zahtevajte cenike! - - -